שאלון זה הוא המשכו של שאלון וישלח תש"ב, שעסק בשאלות כלליות הנוגעות לפרק זה, וגם בפסוקים אחדים מן ילת הפרק. שאלה ג. מועתקת כאן מתוך השאלון ההוא בגלל חשיבותה.

א. כיצד מעריכים חז"ל ומפרשיו את התנהגות יעקב בהכנעותיו לפני עשו?
- בראשית רבה ע"ה (ב): וישלח יעקב מלאכים [illegible] (משלי כ"ו): "מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו" - אמר לו הקב"ה: לדרכו היה מהלך והיית משלח מלאך אצלו ואמר לו: "כה אמר עבדך יעקב"?!
- ר' יהודה בר' סימון פתח: (ירמיה י"ג) "מה תאמרי כי יפקד עליך ואת למדת אותם עליך אלופים לראש" - אמר לו הקב"ה: לדרכו היה מהלך והיית משלח אצלו ואומר לו: "כה אמר עבדך יעקב"?!
- בראשית רבה ע"ה (ו): "כה תאמרו לאדוני לעשו רבנן (ר' יהודה הנשיא) אמר לרב אפס: כתוב חד אגרא (מכתב) מן שמי לסרן מלכא אנטונינוס (קיסר רומא). קם וכתב: "מן יהודה נשיאה למדן מלכא אנטונינוס". לקח רבנן האגרת וקראה וקרעה. אמר לו: כתוב: מן עבדך יהודה למרן מלכא אנטונינוס. אמר לו (רב אפס): "מפני מה אתה מבזה על כבודך?" אמר לו: "מה אנא טב מן סבי (גבי טוב אני מזקני יעקב), לא כך אמר יעקב: כה אמר עבדך?"
- ב"ר ע"ה (י"א): באותה שעה שקרא יעקב לעשו "אדוני" אל הקב"ה: אתה השפלת עצמך וקראת לעשו "אדוני" שמונה פעמים. חייך אני מעמיד מבניו שמונה מלכים קדם לבניך, שנ' (בראשית ל"ו): "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל".
- לקח טוב וישלח: אמר ר' יונתן: כל מי שרוצה לרצות מלך או שלטון ואינו יודע דרכם ומנהגיהם - יבאה פרשה זו לפניו וילמד הימנה מנהגי פיוסים ורצוים.
- ועיין רמב"ן: ד' ד"ה וישלח יעקב; ד"ה אל עשו אחיו.
- " ספורנו: לג' ד' ד"ה וירץ עשו.

(הערה: המאורע ההיסטורי הנזכר בדברי רמב"ן מסופר בספר החשמונאים א' פרק ח'. מאמר חז"ל אשר קצורו מובא בספורנו לקוח מתענית כ' ומועתק בשאלון וישלח תש"ג עיין שם).

ב. שאלות ודיוקים ברש"י:
1x. ד' ד"ה וישלח — דבריו כאן על פי בראשית רבה ע"ה: מלאכים - אלו שלוחי בשר ודם. רבנן אמרי: מלאכים ממש. (וע' ראב"ע).
2. ה' " נרתי — מה ראה רש"י ללכת כאן בדרך רבנן ולא בדרך הפשט? הקשי בהודעה זו: הלא ידע עשו מקום המצאו. (וע' רשב"ם) מה ההבדל בין שתי תשובות רש"י? לאיזו משתיהן מתאימים דבריו ד"ה ויהיה לי שור וחמור?
3. ו' ד"ה שור וחמור — מה פירוש הבטוי "דרך ארץ" שבדבריו כאן?
4. ז' " ואשלחה להגיד — מה קשה לו? וע' רמב"ן ו ספורנו: מה בין שלשתם?
5. " " באנו אל אחיך " " " ?

ג. ח. ויירא יעקב מאד ויצר לו. רש"י
. רד"ק: כפל הענין במלות שונות לדרב יראתו.
1. מה ההבדל העקרוני בין פרושיהם?
2. באר את הרעיון הכלול בדברי רש"י!
3x. " " " " " העסק דבר: מזה שנפל פחד בלבבו, הצר לו, כי מזה הבין שרעה נגד פניו.
4. אברבנאל מקשה על "ויירא ויצר לו": הנה ה' במראה הסלם הבטיח "והנה אנכי עמך" ואיך היה יעקב מסופק בנבואתו? איך עונים לשאלה זו: רש"י י"א ד"ה קטנתי; רמב"ן י"ג ד"ה ואתה אמרת; ראב"ע ט'.

ד. תשובת אברבנאל: פחד יעקב ויראתו מעשו לא היו מחולשת אמונתו, כי באמת לבו בטוח בה. אבל היה פחדו כדרך הגבור האמיתי שבהכנסו למלחמה יפחד מהמות ויתגיש בסכנה, אבל מפני המעלה יבזה בחיים ויבחר המות היפה וכמו שזכר הפילוסוף בספר המדות. ומי שיכנס למלחמה בחשבו שלא ימות, לא יקרא גבור כמו שמי שיתן צדקה להבזו המסרן בעיניו לא יקרא נדיב, כי לא יעשה זאת לטוב בחירתו אלא מפני היותו מבזה המסרן, ולכן ראוי לגבור שיתעצב מן המות ועם כל זה יבחר בה מצד המעלה... וכן היה ענין יעקב, כי אם היה בלתי ירא מעשו שיהרג הו ויהרוג את נשיו ובניו, הנה בלכתו אליו לא היה מורה על בטחונו על ה' וביעודיו, כי היה הולך אליו לחשבו כי יתנהג אתו כדת. אבל עתה ששער בשנאתו אותו וידע זה בברור עד שהכא החיוני שבו התפעל מזה כי פחד ועם כל זה שכלו המנהיג את הכח המתעורר אשר לו כמו שראוי לבעל המעלה, גער בו על פחדו והתאמץ והלך לקראת אחיו - זה באמת ראוי להקרא מאמין בנבואתו ובוטח ביעוד אלוקיו.

כמה שונה תשובת האברבנאל מתשובות המפרשים דלעיל?

ד. י' - י"ד התפלה
1. מהו מבנה התפלה? ועיין ספורנו ד"ה אלוקי אבי אברהם.
2. רש"י - רמב"ן ד"ה קטנתי מכל החסדים.
מה ההבדל ביניהם? כמי מהם מפרש ראב"ע?
הרמב"ן משיג על רש"י: "ואינגון כון בלשון הכתוב". הסבר מהי החולשה הלשונית בפירוש רש"י לדעת הרמב"ן!